

UDSATTERÅDETS MÆRKESAGER

Herunder listes Udsatterådets mærkesager i vilkårlig rækkefølge. Dokumentet er dynamisk og tilpasses løbende. Mærkesagerne og måderne, som der arbejdes med dem på, drøftes på samtlige ordinære møder i Udsatterådet.

Mærkesager

- **Flere midler til socialområdet og særligt udsatteområdet.** Grundlæggende mener Udsatterådet, at der bør ændres på fordelingen af midler mellem forvaltningerne i Københavns Kommune. Ligesom de fleste andre områder i Socialforvaltningen er udsatteområdet desværre presset. Det er en politisk opgave at sikre, at der tilføres midler til området, og at der bliver kigget på fordelingen af midler mellem de forskellige sektorer i kommunen.

Selv om Socialforvaltningens budget er steget fra 5.662 mio. kr. i 2013 til 5.810 mio. kr. i 2020, er antallet af borgere i kommunen i samme periode steget fra 557.920 til 633.021. Samtidig kan det konstateres, at København er en af de seks største byer i Danmark, som bruger færrest penge per indbygger på det sociale område.

Hvordan arbejdes der på nuværende tidspunkt med mærkesagen?

Den 15. juni afholdt Udsatterådet i samarbejde med Dialogforum, Frivilligrådet og Handicaprådet et dialogmøde med overborgmester Frank Jensen om den økonomiske situation på socialområdet. Rådenes sekretariatet har udarbejdet et referat fra mødet. Derudover har Udsatterådet sendt et opfølgende brev til overborgmesteren den 7. august, hvor rådet udtrykker et ønske om at fortsætte dialogen. Den 17. august har overborgmesteren svaret, at han gerne vil fortsætte dialogen. Den 26. januar 2021 sendte rådet en henvendelse til Mia Nyegaard om at finde frem til valide nøgletal på socialområdet, så det er muligt at sammenligne udgifter på området på tværs af 6-byerne. Forvaltningens økonomikontor har på baggrund af henvendelsen den 2. februar 2021 henvendt sig til Udsatterådets formand for at drøfte talgrundlaget nærmere.

- **Bedre sagsbehandling til udsatte borgere.** Udsatterådet foreslår et forsøg med en Udsatteforvaltning. Målgruppen for forvaltningen skal være udsatte mennesker med komplekse problemer. Forvaltningen skal bygge på et forpligtende partnerskab mellem Sundhed- og Omsorgsforvaltningen, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Socialforvaltningen i Københavns Kommune samt somatiske og psykiatriske behandlingsindsatser i Region Hovedstaden. Udsatteforvaltningen skal have eget budget, og medarbejderne i enheden skal have mandat til at visitere til relevante foranstaltninger, når der er behov og motivation hos borgeren. De skal også kunne tilrettelægge sagsbehandlingen fleksibelt og skal ikke lukke sagerne og sanktionere, når borgeren ikke møder op. Udsatteforvaltningen skal have relevante og fleksible åbningstider og det skal være muligt for borgerne at få akut kontakt og kontakt på skæve tidspunkter.

Hvordan arbejdes der på nuværende tidspunkt med mærkesagen?

Udsatterådet fremlagde forslaget om en Udsatteforvaltning for Socialudvalget på et budgetseminar den 16. august 2019. I forlængelse af præsentationen drøftede Socialdemokratiet og Venstre forslaget med Udsatterådet, og de to partier bestilte et budgetnotat på et pilotprojekt med en Udsatteenhed på tværs af Socialforvaltningen, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen. Forud for budgetforhandlingerne blev det imidlertid besluttet, at de tre forvaltninger i stedet skal samarbejde om at undersøge og afklare mulighederne for at igangsætte et sådant pilotprojekt frem mod Budget 2021. Beslutningen skyldes blandt andet et ønske om, at pilotprojektet afventer det endelige lovforslag om helhedsorienteret indsats (hovedloven), så projektet kan rette sig efter lovens indhold. Socialforvaltningen er fortsat ikke bekendt med hovedlovens indhold, men er begyndt at beskrive en ramme for et pilotprojekt og

afdække mulighederne for samarbejde med Sundhed- og Omsorgsforvaltningen, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Region Hovedstaden.

På et temamøde om ulighed i sundhed i januar 2020 har Udsatterådet i Region Hovedstaden også stillet forslag om en forvaltning for udsatte borgere på tværs af kommune og region. I forlængelse heraf havde socialborgmester Mia Nyegaard og regionrådsformand Sophie Hæstorp Andersen i starten af februar 2020 et debatindlæg i Altinget med overskriften "Socialborgmester og regionsrådsformand: Udsatte borgere må ikke udskrives til gaden". Her nævnes blandt andet Udsatterådets forslag, og et ønske om at arbejde videre på at sikre, at kommuner og regioner indgår i et tættere og mere forpligtende samarbejde.

Socialforvaltningen har haft en indledende dialog med Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Region Hovedstaden for at afdække mulighederne for et samarbejde om en Udsatteenhed. Det er ikke lykkedes at få et fælles budgetnotat klar til forhandlingerne om budget 2021. På nuværende tidspunkt har Socialforvaltningen sammen med Region Hovedstaden nedsat en arbejdsgruppe, der i løbet af 2021 skal afdække og beskrive mulighederne for etablering af en udsatteenhed.

Udsatterådet har senest løftet sagen på rådsmødet den 24. november 2020, hvor socialborgmester Mia Nyegaard og adm. direktør i Socialforvaltningen Mikkel Boje deltog for at drøfte implementeringen af et budgetforslag om mere helhedsorienteret indsats for udsatte borgere.

- **Flere boliger til hjemløse.** På nationalt plan kommer der flere hjemløse, samtidig kommer der færre billige boliger, som kan tildeles målgruppen af hjemløse borgere. Udsatterådet vil gerne pege på, at København som hovedstadskommune har en særlig opgave med at gå forrest i at vende udviklingen. Rådet opfordrer derfor til, at der etableres flere boliger til hjemløse. Forskning og viden fra praksis viser, at de sociale indsatser omkring Housing First virker. Rådet opfordrer derfor til, at disse indsatser styrkes og tænkes tæt sammen med indsatsen med at etablere flere boliger til målgruppen.

I udmøntningen af reserven er der i perioden 2020-2023 afsat 22,0 mio. kr. til, at Socialstyrelsen afdækker viden om Housing First i dialog med kommunerne og derefter følger op på afdækningen og erfaringerne fra den igangværende Handlingsplan til bekæmpelse af hjemløshed. Det forventes, at vidensafdækningen er klar i løbet af 2021.

Hvordan arbejdes der på nuværende tidspunkt med mærkesagen?

Aktuelt har Udsatterådet ikke iværksat nogle konkrete initiativer. Den 22. juni mødtes Peter Juul dog med Mikkel Warming, som er chef for de boligsociale indsatser i KAB. Formålet med mødet var at drøfte mulighederne for et samarbejde mellem rådet og Mikkel Warming i sager på det boligsociale område.

På Udsatterådets møde den 23. februar 2021 vil rådet drøfte aktuelle boligløsninger for hjemløse med Susan Fiil Præstegaard fra Socialforvaltningen mhp. at afdække barrierer på området og behovet for initiativer fra rådets side.

- **Bedre indsats til gadesovere.** Antallet af gadesovere er stigende. I 2017 blev der talt 648 gadesovere i den nationale kortlægning af hjemløshed, mens tallet i 2019 var vokset til 732, svarende til en stigning på cirka 13 pct. Samtidig er målgruppen blevet kriminaliseret med den nuværende lovgivning om utryghedsskabende lejre og zoneforbud. Udsatterådet foreslår, at Københavns Kommune udarbejder en handlingsplan, som tager konkret stilling til, hvordan der skal arbejdes med at bremse stigningen i målgruppe og forbedre den sociale indsats.

Hvordan arbejdes der på nuværende tidspunkt med mærkesagen?

På foranledning af Udsatterådet har rådets sekretariat undersøgt mulighederne for et foretræde for Socialudvalget om problemstillingen med det stigende antal gadesovere. Socialforvaltningens Udvalgsteam har meddelt sekretariatet, at det er kun muligt at få foretræde, hvis det vedrører et punkt på dagsordenen til et udvalgsmøde. De mere specifikke regler om foretræde for Socialudvalget kan læses her: <https://www.kk.dk/SUD-forretningsorden-og-foretraede>. Udvalgsteamet har i stedet foreslået sekretariatet, at Udsatterådet orienterer Socialudvalget om problemstillingen med det stigende antal gadesovere i et brev.

- **Flere tilbud målrettet udsatte borgere med grønlandsk baggrund.** Socialforvaltningen er en del af et satspuljeprojekt, som har til formål at løfte indsatsen for udsatte borgere med grønlandsk baggrund. I den oprindelige projektbeskrivelse var der foruden en opsøgende indsats også planlagt en kortlægning af målgruppen. Rådet er blevet bekendt med, at den oprindelige plan om en kortlægning er fraveget, og at der i stedet er planlagt en kvalitativ undersøgelse med interview af fagfolk. Det går imod det ønske, som Udsatterådet tidligere har fremsat til Socialborgmesteren i en skrivelse pr. 2. juli 2018. Udsatterådet vil gerne understrege, at der er behov for et kvantitativt overblik over, hvor mange grønlandske borgere, der lever som udsatte i København, samt en undersøgelse af mørketallene på området.

Rådet anerkender, at der også er behov for kvalitative undersøgelser af målgruppen, men vil gerne understrege at Københavns Kommune er de eneste, der har mandat til at lave en kvantitativ kortlægning.

Udsatterådet opfordrer til, at Socialforvaltningen sikrer en stærkere opsøgende og håndholdt indsats, når kendskabet til målgruppen styrkes på baggrund af satspuljeprojektet. Ligesom rådet opfordrer til, at der kigges på løsninger, som kan gøre det lettere for målgruppen at få foden indenfor på det københavnske arbejdsmarked og få styrket deres sundhed.

Hvordan arbejdes der på nuværende tidspunkt med mærkesagen?

Den 20. april har Udsatterådet sendt et brev til socialborgmester Mia Nyegaard, borgercenterchef Alberte Bryld Burgaard og borgercenterchef Knud Andersen, hvor det bliver fremhævet som problematisk, at der ikke gennemføres en kvantitativ undersøgelse af målgruppen med udsatte grønlandere. Udsatterådet har modtaget et svar den 1. maj og på den baggrund har Mille Schiermacher udarbejdet et oplæg til en kortlægning af udsatte borgere med grønlandsk baggrund i København. Socialforvaltningen har herefter inviteret Udsatterådet til en workshop om det videre arbejde med en eventuel kortlægning. Tilmeldingsfristen er den 1. september. Tidspunktet for workshoppen vil blive fastlagt efter tilmeldingsfristen er udløbet.

- **Bedre indsats mod vold i nære relationer og i udsattemiljøet.** Udsatterådet vurderer, at der er behov for flere ambulante rådgivningstilbud til voldsudsatte og flere behandlingstilbud til voldsudøvere i Københavns Kommune.

Hvordan arbejdes der på nuværende tidspunkt med mærkesagen?

Aktuelt har Udsatterådet ikke iværksat nogle konkrete initiativer.

- **Mere fokus på udsatte familier og børnefattigdom.** Udsatterådet efterlyser, at der i højere grad fokuseres på udsatte familier som en gruppe fremfor udelukkende på det enkelte individ. Det er blandt andet relevant at fokusere på, hvordan der kan etableres nye og åbnes op for eksisterende sociale fællesskaber, så udsatte familier også har mulighed for deltagelse i lokalsamfundet.

Hvordan arbejdes der på nuværende tidspunkt med mærkesagen?

Aktuelt har Udsatterrådet ikke iværksat nogle konkrete initiativer.

- **Bedre adgang til behandling for borgere med svære misbrugsproblematikker.** Udsatterrådet har erfaret, at det er meget vanskeligt at blive visiteret til døgnbehandling i Københavns Kommune. Selv borgere med svære misbrugsproblematikker bliver ikke visiteret til døgnbehandling.

Under samfundsnedlukningen i foråret 2020 indførte Københavns Kommune fremskudt substitutionsbehandling. Indsatsen har haft en meget positiv indvirkning på stofscenen i København. Udsatterrådet opfordrer derfor til, at indsatsen opretholdes og udvides. Det er derudover rådets vurdering, at Københavns Kommunes generelle behandlingsindsatser til borgere med svære misbrugsproblematikker med fordel kan forbedres.

Hvordan arbejdes der på nuværende tidspunkt med mærkesagen?

På udsatterådsmødet den 24. november 2020 båd rådet om, at der udarbejdes et åbent brev om udfordringerne på området, som skal sendes til kommunalpolitikere og borgmestre i Københavns Kommune, samt Regionsrådsformanden og relevante ministre.

- **Opprioriter investeringer i københavnske aktivitets- og samværstilbud.** Aktivitets- og samværstilbuddene i København fungerer som et socialt sikkerhedsnet for udsatte borgere. Udsatterrådet er bekymret over, at de senere års besparelser på området har resulteret i en udhuling af tilbuddene, som nu har svært ved at leve op deres formål. Fortsætter disse besparelser vil tilbuddene ikke længere være i stand til at løfte opgaven med at fungere som et sikkerhedsnet for byens udsatte. Derfor skal der investeres i aktivitets- og samværstilbuddene i byen, så de tilføres midler og styrkes, og dermed får et bedre grundlag for at støtte og hjælpe byens udsatte borgere.

Hvordan arbejdes der på nuværende tidspunkt med mærkesagen?

Der blev på rådsmødet den 24. november 2020 nedsat en arbejdsgruppe bestående af Brian, Vibeke og Nikolaj, der mødes og afklarer, hvilke initiativer der er behov for, og hvilken hjælp der er brug for fra sekretariatet.

- **Bevarelse af beskæftigelsesinitiativer i civilsamfundsorganisationer.** Udsatterrådet opfordrer til, at Socialforvaltningen arbejder for at bevare lokalt forankrede beskæftigelsesindsatser i civilsamfundsorganisationerne på det sociale område. Indsatserne rummer både sociale og beskæftigelsesfremmende kvaliteter, og erfaring viser, at de har væsentligt forebyggende effekt i forhold til sundhed og udsathed.

Hvordan arbejdes der på nuværende tidspunkt med mærkesagen?

Aktuelt har Udsatterrådet ikke iværksat nogle konkrete initiativer.

- **Opprioritering af indsatser med fokus på det sociale frikort.** Udsatterrådet opfordrer til, at Socialforvaltningen opprioriterer indsatser med fokus på det sociale frikort for at inkludere nogle af de mest udsatte borgere i et beskæftigelsesfællesskab de hidtil ikke har været del. Sådanne indsatser vil samtidig give målgruppen mulighed for at tjene penge lovligt og dermed styrke deres muligheder og værdighed.

Hvordan arbejdes der på nuværende tidspunkt med mærkesagen?

Udsatterrådet bad på rådsmødet den 1. september 2020 sekretariatet om at undersøge omkostningerne forbundet med administrationen af ordningen overfor det antal af borgere, som ordningen har gavnet.

På baggrund af dette har sekretariatet undersøgt udgifterne til ordningen i Socialforvaltningen.

Københavns Kommune har pr. 10. august 2020 modtaget 660 ansøgninger om socialt frikort og udstedt 544 frikort. 70 pct. af afslagene skyldes, at borgerne ikke opfylder beskæftigelseskriteriet.

Til etablering og drift af det sociale frikort er der i alt blevet afsat en bevilling på 758.050 kr. for 2019 og 2020.

Opgaven med at opstart af projektet har primært været varetaget af BIF-SOF-enheden, som er en tværgående enhed mellem Socialforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen. Hertil kommer arbejdstid fra øvrige medarbejdere i organisationen f.eks. økonomimedarbejdere, sagsbehandlere mv. Til at løfte den daglige opgave med drift og administration af ordningen er der tilknyttet en studentermedhjælper samt enkelte sagsbehandlere på myndighedsområdet, som tilknyttes ad.hoc. ved ansøgninger, som kræver selvstændig sagsbehandling. Herudover er der løbende udgifter ifm. udarbejdelse af informationsmateriale, hjemmeside samt mødeforplejning, telefoni o.l.

Senest er ordningen med det sociale frikort blevet forlænget med 2 år.

- **Flere tilbud og bedre hjælp målrettet udsatte borgere med grønlandsk baggrund (sammen-skrivning af øvrige punkter vedr. borgere med grønlandsk baggrund)**

Udsatterådet opfordrer til at, at Socialforvaltningen sikrer en stærkere opsøgende og håndholdt indsats overfor udsatte borgere med Grønlandsk baggrund. Ligesom rådet opfordrer til, at der kigges på løsninger, som kan gøre det lettere for målgruppen at få foden indenfor på det københavnske arbejdsmarked samt få styrket deres sundhed. Dette kræver dog kendskab til - og viden om - målgruppen, hvilket endnu ikke er opnået. Udsatterådet har derfor senest i 2018 fremsat for socialborgmesteren, at der er behov for en kvantitativ undersøgelse af, hvor mange grønlandske borgere, der lever som udsatte i København. Dette er et nødvendigt tiltag hvis man skal forstå omfanget af målgruppen og sikre de rette tilbud for udsatte borgere med grønlandsk baggrund.

Udsatterådet har erfaret, at udsatte borgere med grønlandsk baggrund har en række unikke udfordringer, som Socialforvaltningen bør tage ansvar for at løse. I ansøgningsprocessen for at modtage kontanthjælp møder grønlandske borgere den udfordring, at de ikke findes i systemerne, og dermed ikke får deres første henvendelse registreret. Dette er problematisk da datoen fra hvilken man kan modtage kontanthjælp, fastsættes til datoen for første henvendelse. Det er ligeledes imod gældende lovgivning ikke at registrere henvendelserne, eftersom første henvendelse skal registreres uagtet inaktivt CPR-nr. eller lignende. Dette er bekræftet den 13. marts 2019 i et svar til Det Grønlandske Hus fra kontorchef i Kontor for jobparate, unge og virksomhedsrettet indsats i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen.

I kontakten med forvaltningen oplever stadig flere borgere med grønlandsk baggrund en sproglig barriere der skyldes, at en voksende gruppe af udsatte borgere med grønlandsk baggrund ikke taler flydende dansk. Socialforvaltningen bør imødekomme denne gruppe borgere og indlede samarbejde med uddannede tolke, så målgruppen kan få den rette hjælp og støtte.

Udsatte borgere med grønlandsk baggrund oplever ligeledes udfordringer ved adresseændring, fordi det kræver fysisk fremmøde i hjemkommunen at afmelde sin adresse. Dette er imidlertid umuligt for borgere, som ikke har et forsørgelsesgrundlag til at finansiere en returbillet til Grønland udelukkende for at få afmeldt sin adresse.

Københavns Kommune og Socialforvaltningen bør arbejde for at fjerne disse udfordringer, og sikre en solid støtte til udsatte borgere med grønlandsk baggrund.

Hvordan arbejdes der på nuværende tidspunkt med mærkesagen?

Den 20. april 2020 har Udsatterådet sendt et brev til socialborgmester Mia Nyegaard, borgercenterchef Alberte Bryld Burgaard og borgercenterchef Knud Andersen, hvor det bliver fremhævet som problematisk, at der ikke gennemføres en kvantitativ undersøgelse af målgruppen med udsatte grønlandere. Udsatterådet har modtaget et svar den 1. maj og på den baggrund har Mille Schiermacher udarbejdet et oplæg til en kortlægning af udsatte borgere med grønlandsk baggrund i København. Socialforvaltningen har herefter inviteret Udsatterådet til en workshop om det videre arbejde med en eventuel kortlægning.

Den 22. januar 2021 har forvaltningen tilsendt Udsatterådet et udkast til projektbeskrivelse for en kortlægning af mørketallet for udsatte borgere med grønlandsk baggrund. Rådet skal på rådsmødet den 23. februar 2021 drøfte og beslutte den endelige projektbeskrivelse, herunder om der skal søges om midler til afdækningen i Overførselssagen 2020/2021.